

ЗАХТЕВ
ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОЈ
ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Шифра за идентификацију дисертације: _____

Шифра УДК (бројчано): 811.163.41'367.623

Веб адреса на којој се налази извештај Комисије о урађеној докторској дисертацији:
www.filum.kg.ac.rs

СТРУЧНОМ ВЕЉУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ

Молим да у складу са чл. 30 Закона о високом образовању и чл. 48 Статута
Универзитета дате сагласност на извештај комисије о урађеној докторској дисертацији:

Назив дисертације: „Морфологија и семантика придева на *-(љ)ив* у српском језику”

Научна област УДК(текст): српски језик, морфологија, семантика

Ментор и састав комисије за оцену дисертације:

Ментор: Др Бобан Арсенијевић, редовни професор на Универзитету у Грацу, ужа научна
област: Словенска лингвистика

Комисија:

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор, Филолошко-уметнички факултет,
Универзитет у Крагујевцу, ужа научна област: Савремени српски језик и Теоријске
лингвистичке дисциплине (председник Комисије)
2. Др Сања Ђуровић, ванредни професор, Филолошко-уметнички факултет,
Универзитет у Крагујевцу, ужа научна област: Савремени српски језик (члан
Комисије)
3. Др Мирјана Илић, ванредни професор, Филозофски факултет, Универзитет у
Нишу, ужа научна област: Српски језик (члан Комисије)

Главни допринос дисертације (текст до 100 речи).

Допринос дисертације огледа се у опсежном увиду у емпиријски материјал и дубљој
квантитативној анализи придева на *-(љ)ив* у српском језику, на основу чега су понуђени
нови аргументи у прилог одговора на питања која су у иначе богатој литератури из области
дисертације остала отворена до данашњег дана. Потврђују се, али и одбацују поједини
општеприхваћени ставови и увиди, те се нуде објашњења за неке емпиријски препознате
асиметрије. Коришћени су методи анализе и моделовања који досад нису примењивани у
литератури о морфологији српског језика: на пример, стохастичке процене продуктивности
творбених модела или схематских репрезентација из инвентара дистрибуиране
морфологије.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: Јанић Александра

Назив завршеног факултета: Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

Одсек, група, смер: Српски језик и књижевност

Година дипломирања: 2011.

Просечна оцена: 9,84

Назив завршеног мастер програма: Филологија, модул Српски језик

Назив факултета: Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

Година дипломирања: 2012.

Просечна оцена: 9,88

Тема мастер рада: *Категорија субјунктива у српском и бугарском језику – упоредно проучавање* (ментор др Бобан Арсенијевић)

Назив докторског студијског програма: Докторске студије филологије, модул Наука о језику, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу

Научно подручје: Наука о језику

Просечна оцена: 9,73

Година одбране: 2018.

Факултет и место: Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу

Број публикованих радова: (навести рад који се тражи из члана 9. овог правилника):

13 радова (M24 – 2 рада; M51 – 3 рада; M52 – 1 рад; M14 – 4; M45 – 3).

1. **Јанић, Александра.** 2017. „Асоцијативни приступ лексикализованим именичким деминутивима са суфиксом *-ица* код студената Србијске”. *Теме*, XLI/1, Ниш: Универзитет у Нишу, 55–70. DOI: 10.22190/TEME1701055J, UDK 811.163.41'367.622.22, Print ISSN: 0353-7919, Online ISSN: 1820-7804, COBISS.SR-ID 559631 – **M24**
2. **Јанић, Александра, Душан Стаменковић.** 2016. „Модални глаголи *must, should, can / морати, требати, моћи* у енглеском и српском језику: опште карактеристике и изазови при превођењу”, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, 59/2, 129–149. UDC 811.111.'367.625, ISSN 0352-5724, COBISS.SR-ID 9630978 – **M24**
3. **Јанић, Александра.** 2014. „Субјунктивне релативне клаузе у српском и бугарском језику”, *Наслеђе*, 28, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 111–121. УДК 811.163.41'367.3:811.163.2'367.3, ISSN 1820-1768, COBISS.SR-ID 115085068 – **M51**
4. **Јанић, Aleksandra.** 2013. „Неке субјунктивне конструкције у српском језику”, *Radovi Filozofskog fakulteta*, br. 15. knj. 1, 263–274. Pale: Filozofski fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu. UDK 811.163.41'367, DOI 10.7251/RFFP15131263J, ISSN 1512-5858, COBISS.SR-ID 177164807 – **M51**
5. **Јанић, Александра.** 2013. „Лексикализација именичких деминутива у српскоме језику”. *Philologia Mediana*, V/5, 367–380. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу. УДК 811.163.41'367.622.22, ISSN 1821-3332, COBISS.SR-ID 17124250 – **M51**
6. **Јанић, Александра.** 2013. „Однос употребе именичких деминутива и њихових лексикализација у српском језику”, *Годишњак за српски језик Филозофског факултета у Нишу*, број 13, Филозофски факултет у Нишу, Ниш, 241–252. УДК 811.163.41'37:398.6; 81'27; ISSN 2334-6922, наставак ISSN 1451-5415, COBISS.SR-ID 111243788 – **M52**
7. **Јанић, Александра.** 2017. „Трајност особине код придева на *-(љ)ив* у српском језику”. *Језик, књижевност, време: језичка истраживања*. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 159–171. УДК 811.163.41'367.623, ISBN 978-86-7379-446-4, COBISS.SR-ID 233202444 – **M14**
8. **Јанић, Александра.** 2016. „Семантичке нијансе код вишезначних изведених придева на *-(љ)ив* у српском језику”. У: Б. Мишић Илић, В. Лопичић (ур.), *Језик, књижевност, значење, језичка истраживања, зборник радова*, Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 177–188. UDK 811.163.41'367.623'373.611; 81'371, ISBN 978-86-7379-409-9, COBISS.SR-ID 222937612 – **M14**
9. **Јанић, Александра.** 2014. „Прескриптивна маргинализација уметања адвербијала у да-допуну модалним глаголима у српском језику и реално стање”. У: Биљана Мишић Илић, Весна Лопичић (ур.), *Језик, књижевност, маргинализација: језичка истраживања*, 327–341. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу. УДК 811.163.41'36, ISBN 978-86-7379-323-8, COBISS.SR-ID 206863628 – **M14**
10. **Јанић, Александра.** 2013. „Сличности и разлике у изражавању субјунктивности *да-*

допунама у српском и бугарском језику". У: Милош Ковачевић (ур.), *Српски језик, књижевност, уметност*, VII, књ. 1, 183–194. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу. УДК 811.163.41'36:811.163.2'36, ISBN 978-86-85991-52-3 (ФФ), COBISS.SR-ID 201955084 – М14

11. **Јанић, Александра**. 2016. „Падежни синкретизам именичких облика у старословенском и савременом српском језику у светлу генеративне граматике”, у: М. Ковачевић, Ј. Петковић, *Савремена проучавања језика и књижевности*, година VII, књига 1, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 13–24. УДК 811.163.1'366.54'367.622, 811.163.41'366.54'367.622, ISBN 978-86-85991-88-2, COBISS.SR-ID 222431244 – М45
12. **Јанић, Александра**, 2014. „Употреба енглеских речи у српском језику: идеолошка перспектива на примеру два новинска чланка”, у: Драган Бошковић (уредник), *Филологије vs идеологије*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 67–78. УДК 811.163.41'373.45, 81'38:070, 811.111:811.163.41'276, ISBN 978-86-85991-67-7, COBISS.SR-ID 211485196 – М45
13. **Јанић, Александра**. 2014. „Помоћни глагол *јесам/сјм, будем/бјда* и субјунктивна семантика у српском и бугарском језику”. У: Милош Ковачевић, Јелена Петковић (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности*, год. V, књ. 1, зборник са V скупа Младих филолога, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 39–49. УДК 811.163.41'367.625'37, 811.163.2'367.625'37, ISBN 978-86-85991-60-8, COBISS.SR-ID 206008588 – М45

Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: Филозофски факултет,
Универзитет у Нишу, Ниш
Радно место: асистент

**ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. _____
ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. _____ СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ**

У прилогу вам достављамо: - Извештај комисије о оцени урађене докторске дисертације;
- Одлуку научно-наставног већа факултета о прихватању извештаја комисије о урађеној докторској дисертацији

Крагујевац, 20. септембар 2018.

Декан
Филолошко-уметничког факултета

ред. проф. Радомир Томић

ФИЛОЛОШКО УМЕТНИЧКИ
ФАКУЛТЕТ - КРАГУЈЕВАЦ

ПРИЉАБНО: 18. 9. 2018			
Орг. јед.	Број	Пркос	Вредност
01	3386		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Наставно-научно веће Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 4. 9. 2018. године (одлука број 01/2795), предложило нас је, а Стручно веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 12. 9. 2018. године (одлука број IV-02-652/13), именовало у Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације „Морфологија и семантика придева на *-(љ)ив* у српском језику” кандидаткиње Александре Јанић. Захваљујући на указаном поверењу, Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

I Опис докторске дисертације

0. Докторска дисертација *Морфологија и семантика придева на -(љ)ив у српском језику* кандидаткиње Александре Јанић садржи 328 страна стандардног компјутерског формата (текст је куцан фонтом *Times New Roman*, величина слова 12, проред 1,5). На почетку дисертације дати су апстракти на српском (стр. 6–7) и на енглеском језику (8–9). Главни део тезе има следећу структуру: I *Увод* (10–13), II *Методолошко-теоријски оквир истраживања* (14–50), III *Значења придева на -(љ)ив у српском језику* (51–83), IV *Однос краја творбене основе и суфикса -љив, -ив, -јив: морфолошко-фонолошки аспект анализе придева на -(љ)ив* (84–116), V *Придеви са истим основама и варијацијом суфикса -ив/-љив/-јив* (117–142), VI *Негирани придеви на -(љ)ив у српском језику* (143–177), VII *Сложенице на -(љ)ив у српском језику* (178–204), VIII *Закључак* (205–214), *Литература* (215–228), *Извори* (229), *Прилози* (230–328). Дисертација садржи 18 схематских приказа, 51 табелу и 16 графикана.

Централни део докторске дисертације Александре Јанић представљају треће, четврто, пето, шесто и седмо поглавље, у којима се анализирају семантички и морфолошки аспекти изведених, негираних и сложених придева на *-(љ)ив* у српском језику. Додатну вредност анализи даје укључивање синтаксичког, фонолошког и лексиколошко-лексикографског аспекта. Синтаксички аспект важан је за представљање деривационе структуре будући да кандидаткиња прихвата став да морфолошка структура пресликава синтаксичку, фонолошки аспект значајан је у анализи односа творбене основе и избора одговарајуће варијанте суфикса *-(љ)ив*, а лексиколошко-лексикографски аспект за формулисање значења и лексикографску обраду придева на *-(љ)ив* у српском језику.

1. Прво поглавље дисертације је *Увод*, у коме кандидаткиња прецизира предмет истраживања, те затим само истраживање смешта у контекст претходних истраживања у домаћој и иностраној литератури. Издвојени су главни емпиријски проблеми и најзначајнији примарни и секундарни резултати дисертације *Морфологија и семантика придева на -(љ)ив у српском језику*, а детаљно је изложена структура целе дисертације, уз кратак садржај сваког поглавља.

Као основни предмет дисертације истакнуте су морфолошко-семантичке карактеристике изведених, негираних и сложених придева на *-(љ)ив* у српском језику, а постављени циљ докторског истраживања био је да се детаљно и систематски расветли

семантика суфикса *-ив/-љив/-јив* и дају прецизни одговори на релевантна теоријска питања везана за опште принципе морфологије и семантике у домену творбе придева и за остваривање модалних значења у домену речи.

2. Друго поглавље, насловљено *Методолошко-теоријски оквир истраживања*, има следећа потпоглавља: 2.1. *Методолошки оквир* (15–29), 2.1.1. *Методи и хипотезе* (15–17), 2.1.2. *Дистрибуирана морфологија* (18–21), 2.1.3. *Семантичке теорије могућих светова и могућих ситуација* (21–25), 2.1.4. *Скаларност и могућности за анализу градабилних придева* (25–30), 2.2. *Досадашња истраживања о придевима на -љив/-ив/-јив* (30–40), 2.3. *Досадашња истраживања о панданима у другим језицима* (40–50), 2.3.1. *Олтра Масует (2010) и повезана истраживања* (40–46), 2.3.2. *Слеман 2011а, 2011б и друга краћа истраживања суфикса попут -ble и -baar* (46–50).

У оквиру методолошко-теоријског дела поглавља дате су хипотезе и методи истраживања, представљена је дистрибуирана морфологија, семантика могућих светова и ситуација, као и скаларност, конкретније, које могућности скаларне структуре даје при моделовању значења (градабилних) придева. Дата су и досадашња истраживања придева на *-ив/-љив/-јив* и истраживања о њиховим панданима у другим језицима, првенствено у шпанском, каталонском и енглеском језику.

Конкретније, креће се од навођења методолошких комплекса на којима се истраживање заснивало: корпусног, интроспективног, те стохастичког – на емпиријском нивоу, те генеративносинтаксичког и формалносемантичког као метода теоријског моделовања.

У складу са постављеним основним истраживачким питањима у дисертацији, рад полази од следећих основних хипотеза:

1) Суфикс *-љив/-ив/-јив* има примарно модално значење, које се структурним амбигвитетом грана у пасивно и активно;

2) Суфикс *-љив/-ив/-јив* универзално поседује скаларну семантику, с тим што скала може бити или бинарна дискретна (дакле, тривијално скаларна), или континуална;

3) У ситуацијама где је негирани придев на *-(љ)ив* у употреби, а његова ненегирана варијанта није – разлог за то није непостојање ненегиране варијанте, већ прагматичко-семантички фактори који је чине примереном ретким или нереалним контекстима;

4) Употреба мање информативних ненегираних придева на *-(љ)ив* и оних ненегираних придева на *-(љ)ив* ређе употребљених од одговарајућих негираних облика ограничена је синтаксичко-семантичким околностима;

5) Код сложених придева на *-(љ)ив*, суфикс *-љив/-ив/-јив* додаје се на целу мотивну фразу.

Како је у анализи грађе придева на *-(љ)ив* коришћен приступ дистрибуиране морфологије, представљене су специфичности овог приступа засноване првенствено на генеративнограматичким истраживањима Хале–Маранц 1993, Ембик–Нојер 2005, Скализе–Гевара 2005, Бобаљик 2015. Што се тиче семантике могућих светова и ситуација, теоријски део заснован је првенствено на радовима Карнап 1947, Хинтика 1957, Хинтика 1961, Бајарт 1958, Бајарт 1959, Крипке 1959, Крипке 1963а, Крипке 1963б, Луис 1970, Крацер 2017, Мензел 2017, Спикс 2017, те и на радовима Ласерсон 1990, Портнер 1992, Купер 1997, Крацер 1998, Зуки 2015, док се теоријски део о скаларности заснива на радовима Кенеди – Мек Нели 1999, Кенеди – Мек Нели 2005, Мек Нели 2009, Красикова 2010, Левин – Рапапорт Ховав 2010, Ласитер 2011.

2.1. Од домаћих истраживања придева на *-(љ)ив* издвојена су, између осталих: Шојат 1959, Шакић 1965, Стевановић 1981, Бабић 1986, Стакић 1988, Драгићевић 2001, Клајн 2002, Клајн 2003.

Анализирајући домаћу литературу о придевима са завршетком *-(љ)ив*, издвојена су два различита виђења. У оквиру првог се као суфикси издвајају *-ив* и *-љив* (на пример, Белић 2000; Стевановић 1981; Стакић 1988; Клајн 2003; Пипер–Клајн 2013), при чему се често наглашава да *-ив* треба посматрати заједно са *-љив* (Клајн 2003: 281), да су у питању „варијанте истог суфикса” (Шакић 1965: 75), односно да је у питању „један исти наставак” (Стевановић 1981: 550), за шта Стевановић као аргумент види и фиксирано место краткоузлазног акцента за пенултиму. Друго виђење које постоји у радовима јесте да се суфиксима *-ив* и *-љив* експлицитно придружује и *-јив* (нпр. Бабић 1986; Шојат 1959; Драгићевић 2001).

Што се тиче значењског аспекта придева на *-(љ)ив*, полази се од Маретића (1964: 375), који за *-љив* наводи да се „*veže s osnovama imeničkim i glagolskim*”, при чему тако добијени придеви значе „*obilat ili zabavljen onim što temeljna imenica znači*”, односно „*da ko ono čini ili da se na čemu čini ono što temeljni glagol znači*”, што илуструје примерима *црвљив*, *димљив*, *крадљив*, *осветљив*, *ос(ј)етљив*. Преко Антуна Шојата (1959: 97) који издваја две групе значења код придева на *-(љ)ив* – једну везану за именичке и другу за глаголске, Клајна (2003: 287) који за деноминалне наводи да означавају „опседнутост или прекривеност оним што именица значи, као *црвљив*, *вашљив*, *бувљив*, *мемљив*, *плеснив*, *крмљив*, *сврабљив*”, те да су им блиски и придеви који означавају „телесна стања, расположења и осећаје”, попут *жалостив*, *милостив*, *брижљив*, *похотљив*, *ћудљив*, до Стевановића (1981: 558), који наводи да ови придеви означавају особину „која се добива обиловањем или и само присуством онога што значи основна именица (*црвљив*, *димљив*, *даждљив*, *мемљив*, *северљив*), или лаким подлегањем томе (*зимљив*), или осећањем или изазивањем тога (*милостив*, *жалостив*, *сумњив*, *језив*), или што слично” и Рајне Драгићевић (2001: 103) која их када означавају придев за изражавање људске особине карактерише на следећи начин: „У творбеним основама ових придева најчешће су именице са значењем осећања или стања која се претварају у особине због свог фреквентног манифестовања”.

Сличан приказ даје се и за придеве мотивисане глаголима, подељене на две подгрупе према значењу: придеве активног и придеве пасивног значења. За придеве пасивног значења, представљају се и разматрају описи: од Шојата (1959: 98) („*означавају својство potencirane sklonosti da se vrši radnja*”) и Јање Шакић (1965) („*константност остваривања дате радње*”), преко Бабића (1986: 424) („*tko lako, rado ili često čini ono što znači glagol u pridjevskoj osnovi*”), Рајне Драгићевић (2001: 103) („*изгледа да је значењска специфичност придева на -љив у односу на остале придеве ЛО [људских особина] обавезно присуство честог испољавања, лаког и брзог довођења носиоца особине у стање кад је он манифестује*”), Милана Стакића (1988: 187), Пипера и Клајна (2013: 236) ((1) „*значење типичне особине или понашања, готово увек у облику -љив, који долази на основу глагола, нпр. варљив, говорљив, занимљив*”; (2) „*оно које одговара латинском -abilis/-ibilis, тј. значење могућности извршења радње коју означава глагол у основи*”, при чему кажу да су оба суфикса подједнако могућа и наводе примере попут *кажљив*, *опростив*, *отипљив*, *упоредив*), те Клајна (2003: 283) (он издваја значење могућности: *разумљив* „*који се може разумети*” и значење „*радње као типичне особине*”: *пажљив* „*који пази*”).

2.2. Од стране литературе у дисертацији *Морфологија и семантика придева на -(љ)ив у српском језику* посебно су издвојена и представљена следећа истраживања,

поредивши притом примере из обрађене литературе са српским панданима: Метинџер 1991, Олтра Масует 2010, Олтра Масует 2013, Раупер – Ван Хаут 1999, Раупер – Ван Хаут 2006, Иида 2010, Слеман 2011а, Слеман 2011б, Мателан 2010.

Наводи се, примера ради, да општим обележјима „правилних” придева на *-ble* (попут каталонског *recomanable* 'препоручљив') у различитим језицима Олтра Масует (2010: 23) сматра следећих шест обележја:

- 1) девербативни су, најчешће мотивисани прелазним глаголима;
- 2) именица уз коју придев стоји је објекат мотивном глаголу;
- 3) интерпретирају се као пасив;
- 4) изражавају модалност у виду могућности;
- 5) стативни су, тј. изражавају (нетривијално) обележје;
- 6) изражавају генеричку изјаву.

Од истог аутора, разматран је следећи скуп могућих карактеристика творбених основа (Олтра Масует 2010: 33):

- 1) прелазни глагол (енгл. *readable* 'читљив', од глагола (*to*) *read*);
- 2) непрелазни глагол са подразумеваним, таутолошким објектом (енгл. *danceable* 'игрив', нпр. *to dance a dance*);
- 3) непрелазни са подразумеваном предлошко-падежном конструкцијом у допуни (енгл. *reliable* 'поуздан', израз *to rely on someone*);
- 4) непрелазни са локативом (енгл. *skiable* 'којим се може скијати');
- 5) неакузативни глагол (шп. *perdurable* 'издржив');
- 6) именица (кат. *parable* '**nan-љив*' (мотивисано именицом *nana*));
- 7) корен, при чему подразумева да у овим случајевима нема одговарајућег глагола (енгл. *credible* 'уверљив', али нема глагола **cred*).

3. Треће поглавље насловљено је *Значења придева на -(љ)ив у српском језику* (51–83) и састоји се из следећих потпоглавља: 3.1. *Уводне напомене* (51–52), 3.2. *Досадашња истраживања придева на -(љ)ив и њихових еквивалената* (52–54), 3.3. *Компоненте значења придева на -(љ)ив* (54–57), 3.4. *Придеви само са скаларном компонентом* (57–59), 3.5. *Придеви у којима је скаларност над модалношћу* (59–69), 3.6. *Придеви само са модалном компонентом* (69–71), 3.7. *Вишезначни придеви на -(љ)ив* (71–82), 3.7.1. *Придеви са модалном значењском компонентом* (72–74), 3.7.2. *Придеви са скаларном компонентом* (74–75), 3.7.3. *Придеви у којима се исказује скаларна вредност модалности* (76–77), 3.7.4. *Комбиновање значења код полисемичних придева на -(љ)ив и дискусија* (77–82), 3.8. *Закључне напомене* (82–83).

У овом поглављу кандидаткиња је издвојила две основне компоненте значења изведених придева на *-(љ)ив* и ближе их објаснила – модалну (нпр., *раздвојив* „који се може раздвојити”) и скаларну компоненту (код, на пример, *брбљив* „који брбља”), као и појаву јављања скаларности над модалношћу (нпр., *запалив* „који се лако запали”). Посебна пажња посвећена је вишезначним придевима на *-(љ)ив*, код којих се укрштају значења која садрже поменуте компоненте.

Закључено је да је најмање придева који комбинују чисто модално и модално-скаларно значење са додатном компонентом (*пропадљив* и *слутљив*). Затим следи комбинација чисто модалног и чистог скаларног значења (попут *збрањив*, *покретљив*), као и модално-скаларног без додатне компоненте и са додатном компонентом (попут *гадљив*, *говорљив*). Након тога, комбинација чисто модалног и модално-скаларног значења без додатне компоненте (попут *варљив*, *сварљив*). На крају, највише је примера за комбиновање скаларног и модалног скаларног у ширем смислу – са додатном компонентом или без ње (попут *бодљив*, *бољешљив*).

На основу истраживања значења вишезначних придева на *-(љ)ив* и њихових комбинација, закључено је да суфикс *-ив/-љив/-јив* има примарно модално значење, које се структурним амбигвитетом грана на пасивно и активно, те укључује и скаларност, при чему скала може бити бинарна (дискретна) или континуална.

4. Четврто поглавље *Однос краја творбене основе и суфикса -љив, -ив, -јив: морфолошко-фонолошки аспект анализе придева на -(љ)ив* (84–116) садржи следећа потпоглавља: 4.1. *Увод* (84–85), 4.2. *Анализа без фаворизованих суфикса и примера са два тумачења* (85–94), 4.3. *Анализа са фаворизованим -ив* (94–97), 4.4. *Анализа са фаворизованим -љив* (97–100), 4.5. *Анализа са фаворизованим -јив* (100–102), 4.6. *Дискусија о статусу -љив, -ив, -јив заснована на јављању уз различите завршне фонеме из творбене основе* (102–115), 4.7. *Закључне напомене* (115–116).

У овом поглављу Александра Јанић бавила се придевима на *-(љ)ив* из морфолошко-фонолошког угла, конкретније, посматрала је однос завршне фонеме из творбене основе и суфикса *-ив, -љив, -јив*. Коначни циљ био је да се утврди који је од наведених суфикса примаран у савременом српском језику, односно који се први усваја од стране изворних говорника. Непосредни циљ био је видети постоји ли условљеност било које варијанте суфикса фонолошким контекстом, односно, може ли се било која од варијанти (и до које мере) посматрати као контекстуално условљена реализација (аломорф) друге.

Сама анализа придева обухвата четири нивоа будући да су код придева са више могућих творбених тумачења навођене све творбено-фонолошке могућности. Први ниво анализе искључује такве придеве са више могућих творбених тумачења, а у осталим нема искључених примера. Наиме, у другом случају дата је статистика јављања свих придева на *-(љ)ив* са фаворизованим тумачењем суфикса *-ив*, у трећем са фаворизованим *-јив*, а у четвртм са фаворизованим *-љив*. У сва четири случаја, крај основе разврстан је према конкретним крајњим фонемама основе, те су посматрани груписани на основу критеријума начина и места изговора. Подаци о појединачним завршним фонемама и суфиксима дати су у *Прилогу 7* да би се јасније уочиле фонолошке тенденције краја творбене основе и везивања за суфиксе *-љив, -ив, -јив*, а у циљу одређивања примарног суфикса, односно статуса посматраних трију морфема у савременом српском језику.

И општи аспект творбене анализе, са искљученим творбено вишесмисленим примерима – указивао је на *-љив* као доминантан, примаран суфикс, а то је касније потврдила и анализа са фаворизованим *-љив*. Као суфикс, *-јив* се показао само као резидул и превасходно се његово постојање сматра последицом јотовања творбених основа, и то оних на *н*, које увек имају пандане са *-љив* и *-ив*. За творбenu анализу са *-јив*, осим код основа на *н* које се јотује у *њ*, кандидаткиња Јанић сматра да није у духу савременог српског језика ни код јотованих лабијала *п, б, м, в*, ни код алвеоларног *л*, већ је треба тумачити примарним суфиксом *-љив*. Грађа показује да суфикс *-јив* не постоји у површинској структури и никада није видљив, већ се реконструише.

О примарности *-љив* у односу на *-ив* закључено је на основу бројности основа са *-ив* које могу имати и *-љив*, при чему је обрнуто мање изражено и често доводи до неграматичних и тешко прихватљивих примера за изворне говорнике српског језика, који су од рођења и чешће изложени облицима на *-љив* него на *-ив*. Из семантичког угла, о примарности *-љив* такође говори и шири опсег значења од *-ив*, те су управо придеви на *-љив* они који могу бити вишезначни и лексикализовани, а придев са *-ив* од истих основа као и *-љив* употребљава се за диференцирање значења.

5. Пето поглавље *Придеви са истим основама и варијацијом суфикса -ив/-љив/-јив* (117–142) садржи следећа потпоглавља: 5.1. Увод (117–119), 5.2. *Досадашња истраживања* (119–120), 5.3. *Фреквентност придева на -(љ)ив са истом основом* (120–123), 5.4. *Однос негираних и ненегираних парова придева са истим основама* (123–125), 5.5. *Однос форманата -ив, -љив, -јив уз исте основе* (125–130), 5.6. *Продуктивност -ив, -јив, -љив* (130–139), 5.7. *Дискусија и закључна разматрања* (139–142).

Предмет истраживања у овом поглављу су придеви на *-(љ)ив* са истом основом који могу имати варијанте са различитим суфиксима, конкретно *-ив, -јив* и *-љив*, при чему нема међусобних разлика у значењу (нпр. *победив–победљив* „који се може победити” и *непобедив–непобедљив* „који се не може победити”, односно „који није побед(љ)ив”).

Постављен циљ у овом поглављу био је да се анализом придева на *-(љ)ив* која обухвата комбиновање различитих суфикса са истом основом и на основу бројности таквих придева, помоћу добијених прецизних података о продуктивности анализираних суфикса, почевши од „сирових”, апсолутних бројева, а затим и користећи математичке формуле понуђене у литератури за израчунавање продуктивности суфикса помоћу хапакса – дође до одговора на следећа истраживачка питања:

1) Да ли је у случају појаве више придева на *-(љ)ив* са истом основом увек у питању пар примера или је могућ и трочлани низ?

2) Да ли се такви примери изводе двама или трима суфиксима, односно да ли у савременом српском језику, поред суфикса *-ив* и *-љив*, постоји и суфикс *-јив*?

3) Да ли на могућност избора више суфикса уз исту основу (више) утичу граматичке одлике мотивне речи (нпр. глаголски вид) или семантика самог придева (нпр. актив/пасив или субјекатска/објекатска оријентација)?

Закључци овог поглавља су следећи:

У свим поређењима (и апсолутних бројева фреквенције и продуктивности) вредности за *-јив* увек су мање од *-ив* и *-љив*. Суфикс *-љив* има продуктивност 0,2419, *-ив* за 0,14 мање, односно 0,1048, док *-јив* има шест пута мању продуктивност, односно 0,0403. Што се негираних придева тиче, *не-* је најпродуктивније када се посматрају хапакси са *-љив* (0,2339), па *-ив* (0,2016), па *-јив* (0,0806). Наведени резултат са негираним придевима иде у прилог кандидаткињином закључку да *не-* иде уз *-љив* ређе него уз *-ив*.

Што се броја придева са највећим бројем понављања тиче, број потврда већи је за *-ив* него за *-љив*, што показује да је суфикс *-ив* заиста у ранијим периодима био активнији и да се у тим случајевима најфреквентнији придеви цели складиште у нашој меморији. До фреквенције 500 код негираних придева доминира *-љив*.

Добијени резултати су сагласни са ранијим ставовима из литературе да је аломорф *-љив* најпродуктивнији у савременом српском језику, а нису са ставом да је *-јив* неактивно и у нестајању и да је *-ив* у последње време фреквентније од *-љив/-јив*. У овом закључку о односу посматраних варијантних суфикса кандидаткиња се позива на две констатације о учесталости придева на *-ив* и *-љив*. Рајна Драгићевић је (2001: 99) на основу своје грађе закључила следеће: „Данас је осамостаљени творбени формант *-љив* много продуктивнији од форманта *-ив*”, а истакла је при томе и сама констатацију Михаила Стевановића из 1963. године да „у данашњих писаца и у данашњој дневној штампи знатно више срећемо придеве с наставком *-ив*, него што их налазимо у језику наших књижевника из времена од пре неколико деценија” (наведено према Драгићевић 2001: 99). Подаци из дисертације о продуктивности показују да *-љив* јесте

продуктивнији суфикс, а сви придеви са варијантним суфиксима показују да се чешће бирају варијанте на *-ив*, односно да су се оне више усталиле код „обичних”, фреквентнијих речи, којима у менталном лексикону прилазимо целима, а не градиво их изнова.

Чак и поред фонолошких ограничења избегавања сугласничких група тешких за изговор, нпр., избегавање стварања вокалног *p* након додавања суфикса *-љив*, суфикс *-љив* показује највећу активност уз основе које се завршавају различитим фонемама, а и највећу продуктивност и када се уз исте основе паралелно посматрају суфикси *-љив*, *-ив* и *-јив*. Из тога је закључено да је суфикс *-љив* активан и врло продуктиван у савременом српском језику. Иако је *-ив* мање продуктиван, и он је активан, не само ради диференцијације значења код придева са истом основном у односу на облик са *-љив*. На крају, ни продуктивност *-јив* није занемарљива, али се, према подацима из четвртог и петог поглавља, одржава првенствено због придева који имају основу на *н*.

Два основна закључка изведена у вези са *-јив* гласе:

- 1) придеви на *-јив* су дубоко у менталном лексикону, те им приступамо целима;
- 2) облици са *-јив* које претпостављамо фиксирани су, а у савременом српском језику *-јив* уступа место суфиксу *-љив*, који понегде показује већу бројност придева и у конкуренцији је са *-ив*.

6. Шесто поглавље *Негирани придеви на -(љ)ив у српском језику (143–177)* састоји се из следећих потпоглавља: 6.1. *Увод (143–144)*, 6.2. *Придеви на -(љ)ив објекатски оријентисаног значења и негација (144–161)*, 6.3. *Придеви на -(љ)ив субјекатски оријентисаног значења и негација (161–171)*, 6.4. *Импликације за лексикографију (171–174)*, 6.5. *Закључне напомене (174–177)*.

У овом поглављу постављен је циљ да се одговори на следећа истраживачка питања у вези са придевима на *-(љ)ив* и префиксом *не-*:

- 1) да ли су негирани придеви на *-(љ)ив* пасивног (објекатски оријентисаног) значења који се у литератури сматрају непостојећим заиста неграматични и заиста се не употребљавају од стране изворних говорника, а ако постоје контексти када се употребљавају, шта их условљава на семантичко-синтаксичком плану;
- 2) када и зашто постоје ограничења за додавање префикса *не-* код придева на *-(љ)ив* активног (субјекатски оријентисаног) значења;
- 3) о ком се начину творбе ради код придева који садрже форманте *не-* и *-(љ)ив* – да ли се начин творбе увек може свести само на префиксалну или префиксално-суфиксалну творбу, или пак има ограничења, односно специфичнијег правила које до сада није експлицитно издвојено (осим досадашњих коментарисања појединачних примера).

У овом поглављу кандидаткиња показује која су то ограничења под којима се негирани придеви на *-(љ)ив* за које се сматрало да су непостојећи/неграматични ипак користе у српском језику. Иако из прагматичког угла нису толико честе ситуације где би се могао употребити неки од поменутих негираних „тривијалних” придева на *-(љ)ив*, односно оних подразумеваних на основу енциклопедијског знања говорника, препознати су и издвојени контексти за њихову употребу у српском језику. Овим је показано и да нису неграматични негирани придеви попут *задржив*, *описив*, *опорецив*, *раскидив*, *укротив*. Показано је да синтаксичко-семантичко окружење за употребу наведених и сличних негираних придева превасходно обухвата контексте доњег следства (1, 2, 4 и 5):

- 1) уз реченичну негацију;

- 2) уз прилоге који доприносе исказивању степена особине, најчешће са негативном конотацијом – *тешко, лако, ретко, једва, малчице, (не) сасвим*;
- 3) са поредбеном речи *као*;
- 4) након испуњења неког услова, односно у контексту услова;
- 5) конкретизовање, одређени ограничени услови важења;
- 6) када се наглашава да је нешто подразумевано.

Друго питање које је детаљније истраживано јесте ограничена могућност додавања префикса *не-* придевима на *-(љ)ив* активног (субјекатски оријентисаног) значења. Општи закључак је да мотивни активни придеви који имају негативно/непожељно значење без негације често немају граматичан облик са префиксом *не-*, попут *брбљив, грабљив, нелажљив, плачљив, подругљив, превртљив, сажалљив, снебивљив, ћутљив*. Правим фактором за изостанак негираног придева на *-(љ)ив* у дисертацији је сматрана типичност саме особине. Уколико је типична, очекивана, уобичајена особина исказана ненегираним обликом, може се очекивати негиран облик да би се на тај начин посебном лексемом маркирала непожељна или ређа особина (*неосетљив, непажљив, ненаметљив, непопустљив, несналажљив, нестрпљив*). Ако је пак непожељна, ређа особина исказана ненегираним обликом, негација ће се само синтаксички изражавати. Такође, закључено је да активни придеви на *-(љ)ив* са префиксом *не-* доминантно нису неграматични, само се мање или више ретко употребљавају, а свакако су интерпретабилни изворним говорницима српског језика, само је за оне са чисто скаларним значењем потребан и контекст ради прецизирања значења (потпуног одсуства особине или само мање изражености у односу на стандардну вредност).

7. Седмо поглавље *Сложенице на -(љ)ив у српском језику* (178–204) садржи следећа потпоглавља: 7.1. *Увод* (178), 7.2. *Грађа и творбени типови* (179–197), 7.3. *Префикс не- и сложенице на -(љ)ив* (197–198), 7.4. *Фреквентност сложених придева на -(љ)ив и дискусија* (198–203), 7.5. *Закључне напомене* (203–204).

У овом поглављу кандидаткиња се бавила следећим истраживачким питањима:

- 1) Да ли се суфикс *-љив/-ив/-јив* додаје на целу мотивну фразу или се пак прво везује за ближу основу, па се затим повезује са даљом, и показује ли овај процес нека ограничења?
- 2) Има ли специфичности у односу префикса *не-* и сложеница на *-(љ)ив*?
- 3) Колико су сложени придеви на *-(љ)ив* фреквентни у савременом српском језику у односу на друге придеве, колика им је просечна фреквентност и какве импликације ти подаци имају?

Показано је да сложени придеви на *-(љ)ив* показују нову димензију у проучавању придева на *-(љ)ив* јер својом деривацијском структуром дају увид у карактеристике творбе овим суфиксом у вези са основом на коју се додају, која заправо тежи томе да буде сложена, односно мотивисана фразом (структурно комплексним изразом са једним управним елементом и једним или више аргумената и модификатора (од модификатора, најчешће квантитативни прилог, односно квантификатор, који има интензификаторску функцију)).

Посебна пажња посвећена је необичној појави негације унутар сложенице. Та појава видљива је у потврђеном придеву *водонепропустљив*, при чему је фокус на особини непропустљивости. Према истом таквом моделу, прихватљиви би били и придеви: *струјонепроводив, водонепроводив, струјонепреносив, водонепромочив*. Неочекивано, наведени примери нису могући са негацијом пре прве именичке основе, односно префиксом *не-* испред именичке основе: **неструјопроводив, *неводопроводив*,

**неструјопреносив*, **неводопрочив*. Наведену појаву негације у унутрашњости придева кандидаткиња не сматра типичним типом слагања, већ су тако добијени придеви умногоне блиски полусложеницама (иако без цртице) јер имају два акцента.

Као фактори који утичу на мању фреквентност сложених придева на *-(љ)ив*, препознати су, између осталог:

1) Форманти са застарелим, измењеним значењем, попут *-љубив*: *богољубив*, *гостољубив*, *користољубив*, *трудољубив*, *честољубив*, *човекољубив*, при чему се мотивни глагол *љубити* тумачи у за савремени српски језик архаичном значењу „волети”. Отуда у таквим примерима кандидаткиња види лексикализоване остатке некадашњег стања и непродуктивне творбене моделе у савременом српском језику. То показује одсуство сложеница попут *#филмољубив*, *#цветољубив*, *#биоскопољубив*, *#компјутерољубив*, *#интернетољубив*, *#рачунарољубив*, иако су изворним говорницима интерпретабилне.

2) Страно, рускословеско или црквенословенско порекло, које додатно маркира употребу таквих речи (на пример, *љубопитљив*, *благодастив*, *благочестив*, *благоглагољив*).

8. Осмо поглавље је *Закључак* (205–214), у коме су сумирани закључци у вези са изведеним, негираним и сложеним придевима на *-(љ)ив* из претходних поглавља и наведене могућности за даља истраживања.

У складу са постављеним основним истраживачким питањима, у дисертацији су полазне хипотезе тестиране на квалитативним и квантитативним корпусним подацима. Потврђено је да:

1) Суфикс *-љив/-ив/-јив* има примарно модално значење, које се структурним амбигвитетом грана у пасивно и активно;

2) Суфикс *-љив/-ив/-јив* поседује скаларност, с тим што скала може бити или бинарна дискретна и тиме тривијална, или континуална;

3) У ситуацијама где је негирани придев на *-(љ)ив* у употреби, а његова ненегирана варијанта није – разлог за то није непостојање ненегиране варијанте, већ прагматичко-семантички фактори који је чине примереном ретким или нереалним контекстима;

4) Употреба мање информативних ненегираних придева на *-(љ)ив* и оних ненегираних придева на *-(љ)ив* који се употребљавају значајно ређе од својих негираних пандана ограничена је синтаксичко-семантичким околностима;

5) Код сложених придева на *-(љ)ив* суфикс *-љив/-ив/-јив* додаје се на целу мотивну фразу.

Докторска дисертација *Морфологија и семантика придева на -(љ)ив у српском језику* има и практичне импликације за лексикографију у вези са одабиром (не)негираних придева на *-(љ)ив* и формулацијом њиховог значења.

9. Коришћена литература у дисертацији *Морфологија и семантика придева на -(љ)ив у српском језику* издвојена је у одељку *Литература* (215–228) и обухвата 178 референци, које укључују србистичку (сербокроатистичку) и теоријску литературу.

10. Коришћени извори за ексцерпирање грађе наведени су у одељку *Извори* (стр. 229), а обухватају речнике српскога (и српскохрватског) језика, електронски *Корпус савременог српског језика* Математичког факултета у Београду, *Лексичко-фреквенцијски корпус српскога језика* (Арсенијевић 2015), али и Гугл као највећи корпус.

11. Дисертација садржи 15 прилога са емпиријским материјалом према релевантним критеријумима за анализу. Наведени су у одељку *Прилози* (230–328), а секундарни допринос ове дисертације огледа се и у томе да овај материјал чини доступним за даља истраживања придева на *-(љ)ив* и поређења са другим језицима.

II Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Дисертација је у потпуности заснована на нацрту приложеном у образложењу приликом пријаве теме и њен садржај је адекватно обухваћен њеним насловом. Хипотезе назначене у пријави додатно су развијене и тестиране примереном методологијом. И обимом, и квалитетом, дисертација недвосмислено задовољава стандарде, а у појединим аспектима их и далеко надилази. Заступљене су све фазе и компоненте лингвистичког истраживања, од обимне, пажљиво прикупљене и описане грађе, преко софистициране анализе, до извођења теоријских закључака, и понуђених импликација у примени.

III Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области и оцена њене оригиналности

Дисертација се хвата у коштац са творбеном класом придева на *-(љ)ив*, која отвара бројна изазовна питања и када је реч о опису српског језика, и када је у питању општа теорија морфологије и семантике. Понуђен је опсежнији увид у емпиријски материјал, као и дубља квантитативна анализа, на основу којих се нуде нови аргументи у прилог појединих одговора на питања која су у иначе богатој литератури у области дисертације остала отворена до данашњег дана. Нуди се велики број квантитативних увида у емпиријски материјал. Потврђују се, али и одбацују поједини општеприхваћени ставови и увиди, и нуде се објашњења за неке емпиријски препознате асиметрије. Дисертација користи методе анализе и моделовања који досад нису примењивани у литератури о морфологији српског језика, попут стохастичких процена продуктивности творбених модела или схематских репрезентација из инвентара дистрибуиране морфологије. Према свим релевантним аспектима, ова дисертација је значајан допринос и на дескриптивном, и на теоријском плану, и има капацитет да распламса дискусију у области творбе речи у српском језику.

IV Научни резултати докторске дисертације, примењивост и корисност резултата у теорији и пракси и начин презентовања резултата у научној јавности

Осим чисто научних резултата, вреднованих у оквиру претходне тачке, дисертација нуди и прегршт резултата у пољу примењене лингвистике. Првенствено доприноси лексикографији, успостављајући експлицитне критеријуме за опис значења придева на *-(љ)ив* у речничким публикацијама. Циљ је да се превазиђе тренутно стање у коме су перифразе према обрасцима „који се може + ИНФИНИТИВ”, „који много/често/у великој мери + ПРЕЗЕНТ”, „који се лако може + ИНФИНИТИВ” често произвољно приписане различитим придевима из ове класе, без систематичног одсликавања њиховог значења. Дисертација нуди тестове за то да ли је значење придева чисто скаларно, чисто модално, или носи скалу модалности, као и јасне перифразе значења такве да једнозначно показују припадност придева једној, двома, или свим трима овим класама.

Сама дисертација као најдиректнији начин презентовања резултата докторског истраживања научној заједници представља добро организован научни текст, обогаћен великим бројем илустрација, придева, табеларних и графичких приказа. Језик дисертације претежно је јасан и стилски адекватан. Део резултата истраживања већ је презентован и на научним скуповима и у периодици, а очекује се да кандидаткиња настави да у научној литератури презентује оне аспекте истраживања који било заслужују издвојену пажњу, било захтевају детаљнију разраду у посебној публикацији.

V Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

Докторанткиња Александра Јанић објавила је из области теме докторске дисертације 13 радова (M24 – 2 рада, од чега је један коауторски; M51 – 3 рада; M52 – 1 рад; M14 – 4; M45 – 3). Учествовала је на 12 научних конференција за време докторских студија и похађала шест стручних семинара, преваходно из области генеративне граматике и когнитивне семантике. У наставку наводимо поменутих 13 радова, уз одговарајуће податке и категорије, затим учешћа на конференцијама и стручне семинаре које је Александра Јанић похађала.

Одабрани објављени радови Александре Јанић од школске 2012/13. године у часописима

1. **Јанић, Александра.** 2017. „Асоцијативни приступ лексикализованим именичким деминутивима са суфиксом *-ица* код студената Србистике”. *Теме*, XLI/1, Ниш: Универзитет у Нишу, 55–70. DOI: 10.22190/ТЕМЕ1701055J, UDK 811.163.41'367.622.22, Print ISSN: 0353-7919, Online ISSN: 1820-7804, COBISS.SR-ID 559631 – **M24**
2. **Јанић, Александра, Душан Стаменковић.** 2016. „Модални глаголи *must, should, can / морати, требати, моћи* у енглеском и српском језику: опште карактеристике и изазови при превођењу”, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, 59/2, 129–149. UDC 811.111.'367.625, ISSN 0352-5724, COBISS.SR-ID 9630978 – **M24**
3. **Јанић, Александра.** 2014. „Субјунктивне релативне клаузе у српском и бугарском језику”, *Наслеђе*, 28, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 111–121. УДК 811.163.41'367.3:811.163.2'367.3, ISSN 1820-1768, COBISS.SR-ID 115085068 – **M51**
4. **Јанић, Александра.** 2013. „Неке субјунктивне конструкције у српском језику”, *Радови Филозофског факултета*, br. 15. knj. 1, 263–274. Pale: Филозофски факултет Универзитета у Истоћном Сарајеву. UDK 811.163.41'367, DOI 10.7251/RFFP15131263J, ISSN 1512-5858, COBISS.SR-ID 177164807 – **M51**
5. **Јанић, Александра.** 2013. „Лексикализација именичких деминутива у српском језику”. *Philologia Mediana*, V/5, 367–380. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу. УДК 811.163.41'367.622.22, ISSN 1821-3332, COBISS.SR-ID 17124250 – **M51**
6. **Јанић, Александра.** 2013. „Однос употребе именичких деминутива и њихових лексикализација у српском језику”, *Годишњак за српски језик Филозофског факултета у Нишу*, број 13, Филозофски факултет у Нишу, Ниш, 241–252. УДК 811.163.41'37:398.6; 81'27; ISSN 2334-6922, наставак ISSN 1451-5415, COBISS.SR-ID 111243788 – **M52**

Одабрани објављени радови Александре Јанић од школске 2012/13. године у зборницима са конференција

7. **Јанић, Александра.** 2017. „Трајност особине код придева на *-(љ)ив* у српском језику”. *Језик, књижевност, време: језичка истраживања*. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 159–171. УДК 811.163.41’367.623, ISBN 978-86-7379-446-4, COBISS.SR-ID 233202444 – **М14**
8. **Јанић, Александра.** 2016. „Семантичке нијансе код вишезначних изведених придева на *-(љ)ив* у српском језику”. У: Б. Мишић Илић, В. Лопичић (ур.), *Језик, књижевност, значење, језичка истраживања, зборник радова*, Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 177–188. УДК 811.163.41’367.623’373.611; 81’371, ISBN 978-86-7379-409-9, COBISS.SR-ID 222937612 – **М14**
9. **Јанић, Александра.** 2014. „Прескриптивна маргинализација уметања адвербијала у *да*-допуну модалним глаголима у српском језику и реално стање”. У: Биљана Мишић Илић, Весна Лопичић (ур.), *Језик, књижевност, маргинализација: језичка истраживања*, 327–341. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу. УДК 811.163.41’36, ISBN 978-86-7379-323-8, COBISS.SR-ID 206863628 – **М14**
10. **Јанић, Александра.** 2013. „Сличности и разлике у изражавању субјунктивности *да*-допунама у српском и бугарском језику”. У: Милош Ковачевић (ур.), *Српски језик, књижевност, уметност*, VII, књ. 1, 183–194. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу. УДК 811.163.41’36:811.163.2’36, ISBN 978-86-85991-52-3 (ФФ), COBISS.SR-ID 201955084 – **М14**
11. **Јанић, Александра.** 2016. „Падежни синкретизам именичких облика у старословенском и савременом српском језику у светлу генеративне граматике”, у: М. Ковачевић, Ј. Петковић, *Савремена проучавања језика и књижевности*, година VII, књига 1, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 13–24. УДК 811.163.1’366.54’367.622, 811.163.41’366.54’367.622, ISBN 978-86-85991-88-2, COBISS.SR-ID 222431244 – **М45**
12. **Јанић, Александра,** 2014. „Употреба енглеских речи у српском језику: идеолошка перспектива на примеру два новинска чланка”, у: Драган Бошковић (уредник), *Филологије vs идеологије*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 67–78. УДК 811.163.41’373.45, 81’38:070, 811.111:811.163.41’276, ISBN 978-86-85991-67-7, COBISS.SR-ID 211485196 – **М45**
13. **Јанић, Александра.** 2014. „Помоћни глагол *јесам/сџм, будем/бџда* и субјунктивна семантика у српском и бугарском језику”. У: Милош Ковачевић, Јелена Петковић (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности*, год. V, књ. 1, зборник са V скупа Младих филолога, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 39–49. УДК 811.163.41’367.625’37, 811.163.2’367.625’37, ISBN 978-86-85991-60-8, COBISS.SR-ID 206008588 – **М45**

Учешћа Александре Јанић на конференцијама од 2012/13. године

1. **Александра Јанић,** Александар Новаковић, „Различити нивои исказивања лепоте у уџбеницима за српски и бугарски језик као страни”, Међународна

- конференција *Красота в културата на българи и сърби*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Велико Трново, 13. 5. 2016.
2. **Александра Јанић**, „Трајност особине код придева на *-(љ)ив* у српском језику“, Међународна конференција *Језик, књижевност, време*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 22. 4. 2016.
 3. **Александра Јанић**, „Прилози настали конверзијом од придева на *-(љ)иво* у српском језику“, *Наука и савремени универзитет (НИСУН)* 5, научни скуп са међународним учешћем, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 13. 11. 2015.
 4. **Александра Јанић**, „Карактеристике придева на *-(љ)ив* за изражавање емоција у српском језику“, Међународна конференција *Емоције у култури Срба и Бугара*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 8. 5. 2015.
 5. **Александра Јанић**, „Семантичке нијансе изведених вишезначних придева на *-(љ)ив* у српском језику“, Међународна конференција *Језик, књижевност, значење*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 24. 5. 2015.
 6. **Александра Јанић**, „Анафоричне карактеристике епистемичког израза *мора да* у српском језику“, Међународна конференција *Језик, књижевност, дискурс*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 25. 4. 2014.
 7. **Александра Јанић**, „Модалност и темпоралност реченица са изразом *пре (него) да*“, *Наука и савремени универзитет (НИСУН)* 3, научни скуп са међународним учешћем, Ниш, 16. 11. 2013.
 8. **Александра Јанић**, „Модална значења и специфичности придева изведених суфиксом *-(љ)ив* у српском језику“, VIII међународна конференција *Језик, књижевност, уметност*, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 25. 10. 2013.
 9. **Александра Јанић**, „Глаголи *инсистирати* и *казати* у светлу субјунктивне семантике“, Међународна конференција *Стварност и фикција у култури Срба и Бугара*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 17. 5. 2013.
 10. **Александра Јанић**, „Прескриптивна маргинализација уметања адвербијала у *да*-допуну модалним глаголима у српском језику и реално стање“, Међународна конференција *Језик, књижевност, маргинализација*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 26. 4. 2013.
 11. **Александра Јанић**, „Пропозиционалност и фактивност исказана везницима *да, што* и *че* у српском и бугарском језику“, *Наука и савремени универзитет (НИСУН)* 2, научни скуп са међународним учешћем, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 16. 11. 2012.
 12. **Александра Јанић**, „Сличности и разлике у изражавању субјунктивности *да*-допунама у српском и бугарском језику“, VII међународна конференција *Српски језик, књижевност, уметност*, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 27. 10. 2012.

Стручна усавршавања Александре Јанић 2013–2018. године

1. 20. летња школа генеративне лингвистике European Generative Grammar (EGG), 29. 7 – 9. 8. 2013, Вроцлав, Пољска
2. Пролећна генеративнолингвистичка школа GSS1 (GLOW Spring School 1), 7–11. 4. 2014, Брисел, Белгија

5. Обука за статистичку обраду података у области друштвених истраживања, 22. и 23. 12. 2017, Ниш, Правни факултет
6. Семинар *Current Trends in Cognitive Sciences II*, 24. 3, 31. 3. и 14. 4. 2018, Ниш, Универзитет у Нишу.

VI Закључак и препорука

Докторска дисертација кандидаткиње Александре Јанић, насловљена *Морфологија и семантика придева на -(љ)ив у српском језику*, представља оригиналан научни рад са значајним доприносом лингвистици у областима морфологије и семантике. Дисертација на јасан начин извештава о истраживању важних научних питања у оквиру кога су кориштени примерени и иновативни научни методи. На свим важним плановима: дескриптивном, аналитичком, теоријском и примењеном, дисертација је вредан допринос српској лингвистици. Кандидаткиња Александра Јанић је у досадашњем раду остварила запажене научне резултате и без сумње задовољила све формалне захтеве за приступ последњој фази докторских студија.

Стога са задовољством предлажемо Наставно-научном већу Одсека за Филологију Филолошко-уметничког факултета, као и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да прихвате дисертацију и одобре приступање усменој одбрани рада пред комисијом која подноси и овај извештај.

Крагујевац, 20. 9. 2018. године

КОМИСИЈА:

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор,
Филолошко-уметнички факултет,
Универзитет у Крагујевцу, ужа научна
област: Савремени српски језик и Теоријске
лингвистичке дисциплине (председник
Комисије)

2. Др Сања Ђуровић, ванредни професор,
Филолошко-уметнички факултет,
Универзитет у Крагујевцу, ужа научна
област: Савремени српски језик (члан
Комисије)

3. Др Мирјана Илић, ванредни професор,
Филозофски факултет, Универзитет у Нишу,
ужа научна област: Српски језик (члан
Комисије)